

Werkstuk Economie Effectenbeurs

Werkstuk door een scholier

3408 woorden

13 jaar geleden

★ 7,6

28 keer beoordeeld

Vak

Economie

Inhoudsopgave

1. Inleiding
2. De effectenbeurs
3. Wat zijn aandelen
 - 3.1 Voor- en nadelen van aandelen
4. Wat zijn obligaties
5. De AEX index
6. Welk mensen spelen een rol op de effectenbeurs?
7. Eisen en voorschriften
 - 7.1 De Nieuwe Markt Amsterdam
8. Samenvatting
9. Conclusie
10. Literatuurlijst

Voorwoord

Dit werkstuk over de effectenbeurs heb in 4 havo gemaakt voor het vak economie. We mochten toen kiezen uit een aantal economische onderwerpen en dit onderwerp leek mij wel interessant.

In lesweek drie kregen we te horen dat we een economisch werkstuk voor het vak CSV moesten maken. Het leuke van dit werkstuk was dat je een werkstuk mocht gebruiken dat je al ooit had gemaakt. Dus toen dacht ik meteen aan het werkstuk over de effectenbeurs en aan mijn profielwerkstuk dat over de economie in China ging. Voor het vak CSV heb ik het werkstuk effectenbeurs gebruikt, omdat dit niet zo groot was. Het verslag wat we moesten inleveren hoefde maar 10 pagina's in omvang te hebben. De omvang van mij profielwerkstuk was wel meer dan 30 pagina's.

Aan dit verslag heb ik niet zo heel lang hoeven te werken, ik hoefde alleen maar een paar hoofdstukken te verwijderen. Ook heb ik een paar hoofdstukken, zoals voorwoord en samenvatting, moeten toevoegen, omdat wij die op de havo niet hoefden te maken.

1. Inleiding

In dit verslag wordt eerst ingegaan op wat de effectenbeurs is. Op de effectenbeurs worden allerlei waardepapieren verhandeld. In dit verslag wordt alleen aandacht besteedt aan aandelen en obligaties, omdat het verslag anders te groot en onoverzichtelijk wordt. Vervolgens wordt gekeken naar wie de vragers en aanbieders zijn. In het volgende hoofdstuk wordt gekeken naar wat aandelen en obligaties zijn. Ook worden de voor- en nadelen hiervan besproken. Daarna wordt besproken waar de handel van aandelen en obligaties plaatsvindt.

Ook kijken we naar wat we bedoelen met de AEX index. Als je de beurs op tv ziet, zie je een heleboel mensen met verschillende functies. Deze functies worden allemaal even kort besproken.

Als je geld over hebt, kun je van dit geld aandelen kopen. Hoe je dit moet doen, wordt hierna besproken. Je kunt dit niet zelf doen en je moet hierbij een bank inschakelen.

In het volgende hoofdstuk wordt gekeken of er regels en voorschriften zijn als een bedrijf naar de beurs wil gaan. Het aandelenkapitaal moet een bepaalde omvang hebben en omzet- en winstcijfers van de afgelopen jaren moeten gepubliceerd worden. In de volgende paragraaf wordt besproken wat de NMAX is en waarom deze is opgericht.

2. De effectenbeurs

Een effectenbeurs is een organisatie die het mogelijk maakt om effecten, aandelen, obligaties en andere waardepapieren te verhandelen. De beurs is een markt waar vragers en aanbieders van vermogen elkaar treffen. De vragers zijn bedrijven die geld willen aantrekken om de activiteiten van hun onderneming te kunnen financieren. De aanbieders van vermogen hebben geld over dat ze niet nodig hebben. Dat kunnen zowel individuele personen zijn als grote organisaties (bijvoorbeeld pensioenfondsen en verzekeraars). De vragers van vermogen worden beleggers genoemd. In dit verslag wordt alleen ingegaan op aandelen en obligaties.

Het Nederlandse bedrijf de Verenigde Oost-Indische Compagnie (VOC) is in 1602 als eerste begonnen met het uitgeven van aandelen. Dit deed zij omdat de enorme investering die nodig was om schepen te bouwen voor de handel met Indië, niet kon worden opgebracht door een handvol rijke personen. Toen steeds meer bedrijven aandelen gingen uitgeven, ontstond er behoefte aan een aparte marktplaats om deze aandelen te verhandelen.

Naast aandelen zijn er nog meer manieren om vermogen aan te trekken op de beurs. Een andere belangrijke manier is het uitgeven van obligaties. Deze vorm van lenen wordt vaak toegepast door de overheid en grote bedrijven.

3. Wat zijn aandelen?

Aandelen zijn eigendomsbewijzen van een onderneming. Als je een aandeel koopt ben je dus voor een stukje eigenaar van dat bedrijf. Zo is het mogelijk om verschillende personen te laten meedoen in de financiering van het vermogen van een onderneming.

Aandelen geven naast het recht op een deel van de toekomstige winst ook stemrecht. Als op aandeelhoudersvergaderingen wordt gestemd, heeft degene met de meeste aandelen ook de meeste stemmen. Bij grote ondernemingen is er meestal een Raad van Commissarissen. Deze houdt toezicht op de Raad van Bestuur, die de dagelijkse leiding heeft. Vaak is het zo dat als je een bepaalde hoeveelheid aandelen bezit, je ook inspraak hebt bij de benoeming van commissarissen. Als er bijvoorbeeld vijf commissarissen zijn, dan kan het zijn dat iemand die minimaal 20% van de aandelen heeft één commissaris mag aanwijzen.

Bij een besloten vennootschap (BV) is het alleen mogelijk om aandelen te verkopen onder bepaalde regels. Zo mag

een aandeelhouder vaak pas aandelen verkopen aan personen die nog geen aandeelhouder zijn, nadat de aandelen eerst zijn aangeboden aan de bestaande aandeelhouders. Ook kan het zo zijn dat de aandeelhouder pas na een lange periode de aandelen mag verkopen. Op die manier hebben de andere aandeelhouders de mogelijkheid geld te verzamelen om de aandelen te kopen en daardoor andere personen buiten het bedrijf te houden.

Naast allerlei andere verschillen in wetgeving is het grootste verschil tussen een BV en een naamloze vennootschap (NV) dat de aandelen van een NV wél vrij verhandelbaar zijn. Iedereen mag dus zijn aandelen verkopen aan iedereen. Dat is de reden dat alleen aandelen van NV's op de beurs worden verhandeld.

Bij een BV worden alle aandeelhouders bijgehouden in een aandelenregister. In dat register staan de persoonlijke gegevens van de aandeelhouders en het aantal aandelen dat zij in het bedrijf hebben. Bij de meeste NV's komt zo'n register niet voor, zeker niet bij NV's waarvan de aandelen op de beurs worden verhandeld. Aandelen worden dan vaak op papier gezet. Deze worden dan aandelen aan toonder genoemd omdat iedereen die een dergelijk papier kan laten zien (tonen), de rechten kan uitoefenen die verbonden zijn aan het aandeel (zoals bijvoorbeeld stemrecht tijdens een aandeelhoudersvergadering). Natuurlijk zijn deze stukken papier moeilijk na te maken en zijn ze allemaal genummerd, zodat criminelen er geen misbruik van kunnen maken.

Omdat bij grote bedrijven een groot eigen vermogen nodig is en men zoveel mogelijk mensen de mogelijkheid wil geven om een aandeel te kopen, is het eigen vermogen vaak opgedeeld in heel kleine aandelen. Sommige aandelen zijn bijvoorbeeld bij oprichting van een bedrijf maar tien gulden waard. Mensen die veel aandelen hebben in een NV zouden dan heel veel papieren moeten bewaren. Omdat dat lastig is, zeker als je de aandelen wilt verkopen, worden bijna alle aandelen die worden verhandeld op de beurs bewaard door één organisatie: de Kas-Associatie. Deze houdt voor elke belegger op de beurs bij welke aandelen van hem zijn. Naast aandelen worden ook obligaties en andere waardepapieren bewaard door de Kas-Associatie.

Tijdens het bestaan van een bedrijf wordt een deel van de winst in de vorm van reserves toegevoegd aan het eigen vermogen. Deze waardetoeename en hoge verwachtingen over de toekomstige winsten van een bedrijf kunnen tot gevolg hebben dat de prijs van een aandeel op de beurs veel hoger is van de waarde die vermeld staat op het aandeel (de nominale waarde). De meeste bedrijven betalen één keer per jaar dividend aan hun aandeelhouders.

3.1 Wat zijn de voor- en nadelen van aandelen?

Wat heb je als particuliere belegger aan aandelen? Een heleboel zorgen, dat zeker. Maar tegelijkertijd kan je met aandelen ook rijk worden.

Door aandelen uit te geven kan een onderneming haar activiteiten financieren zonder dat er een schuld ontstaat die ze terug moet terugbetalen. De levensduur van een aandeel is onbegrensd. Dat is een belangrijk verschil met een obligatie, die een vaste looptijd kent. Aandelen vormen het risicokapitaal van een bedrijf. Bij een eventuele vereffening staat de aandeelhouder helemaal achteraan. De schuldeisers hebben dan voorrang op die van de aandeelhouders. Je hebt dan ook geen enkele zekerheid dat je als aandeelhouder op zijn minst de oorspronkelijke waarde zal terugkrijgen. Vandaar ook de term 'risicokapitaal'. Je kan natuurlijk wel een mooie meerwaarde op je aandelen krijgen, maar je hebt geen zekerheid dat je dit geld ooit terugkrijgt.

Bij beleggen in aandelen blijft er grote onzekerheid over de toekomstige opbrengst. Daarom eisen aandelenbeleggers

een hoger rendement op hun investering: ze vragen een risicopremie. De aandelenkoersen zullen die eis moeten weerspiegelen. Een hoge risicopremie zorgt ervoor dat beleggers uiteindelijk toch een belegging in aandelen verkiezen boven een risicovrije belegging in staatsleningen.

4. Wat zijn obligaties?

In plaats van naar een bank te gaan is het voor een bedrijf vaak goedkoper om een grote lening direct op de kapitaalmarkt te plaatsen. Dat gebeurt door middel van obligaties. Een obligatie is dus gewoon een lening, en wordt daarom ook wel obligatielening genoemd.

Het bedrag dat een bedrijf wil hebben wordt onderverdeeld in kleinere eenheden en net als aandelen op papier gedrukt (de feitelijke obligatie). Op dat papier staat het geleende bedrag vermeld. Dit bedrag wordt aan het eind van de looptijd van de obligatie weer terugbetaald aan de houder ervan. Daarnaast zijn er op veel obligaties coupons te vinden. Dat zijn kleine stukjes papier die je van de obligatie kunt afscheuren. Bij de meeste obligaties wordt jaarlijks een rentebedrag betaald. De coupon dient dan om het rentebedrag te ontvangen. Voor elk jaar van de looptijd is er een coupon te vinden op de obligatie.

Er zijn ook obligaties die geen coupons hebben en die niet jaarlijks een rentebedrag uitkeren. Deze obligaties heten toepasselijk 'zero-coupon bonds'. De rente wordt dan verrekend doordat er bij aankoop van de obligatie minder geld wordt betaald dan op de obligatie staat vermeld. Dat betekent dus dat de rente in zijn geheel bij de aflossing aan het einde van de looptijd wordt voldaan.

Obligaties worden veel uitgegeven door de Nederlandse overheid. Deze worden overheidsobligaties genoemd. Omdat deze obligaties bijna zonder risico zijn, worden ze door veel banken aangehouden als reservemiddel. Kleinere bedrijven en overheden van minder kapitaalkrachtige landen geven soms ook obligaties uit. Omdat bij deze obligaties het risico groter is, wordt er een hogere rente vergoed. Deze obligaties worden vaak 'junk bonds' genoemd omdat het nog wel eens gebeurt dat de houder zijn obligaties bij het vuilnis (junk) kan gooien als blijkt dat de uitgever van de obligaties de rente en aflossing niet kan betalen.

5. De AEX index

Als er in het journaal wordt gesproken over de beurs gaat het meestal over de AEX-index. Deze index is een gemiddelde van de koersen van de 25 grootste bedrijven die op de Amsterdamse beurs staan genoteerd. Deze bedrijven worden geselecteerd op basis van de marktwaarde van het bedrijf. Die marktwaarde is gelijk aan het aantal aandelen vermenigvuldigd met de prijs van een aandeel. De selectie van de bedrijven gebeurt één keer per jaar. De prijzen van de aandelen van de 25 bedrijven met de grootste marktwaarde bepalen de AEX-index. Hoe hoger de gemiddelde prijs, hoe hoger de AEX-index. Op de Amsterdamse effectenbeurs hangt een scherm waarop handelaren continu de stand kunnen zien van de AEX-index. Ook hangt er een bord waarop alle overige belangrijke indices van de wereld staan.

Een bedrijf wil naar de beurs om kapitaal te verkrijgen om haar activiteiten mee te financieren. Nu kun je je afvragen waarom dat niet op een andere manier gebeurt. Een onderneming kan natuurlijk naar de bank gaan voor een lening,

maar de bank zal slechts leningen verstrekken tot op zeker hoogte. De beurs is niet geschikt voor elk bedrijf.

6. Welke mensen spelen een rol op de effectenbeurs?

Op de beurs zijn verschillende partijen actief die het mogelijk maken om te handelen. Belangrijk is dat deze partijen geld verdienen door de handel mogelijk te maken. Zo verdient een commissionair een commissie met de opdrachten die hij uitvoert en de beursorganisaties verdienen geld door onder meer een bedrag te vragen van de genoteerde bedrijven.

De mensen of organisaties die effecten in bezit hebben, noemt men beleggers. Beleggers investeren hun geld in diverse vermogenstitels. Zij doen dit om een bepaald rendement te behalen. Natuurlijk kun je je geld ook gewoon op een spaarrekening zetten bij de bank, maar beleggen heeft een aantal voordelen.

Om te beginnen behaal je op lange termijn bijna altijd een hoger rendement met aandelen dan met een spaarrekening. Een belegger kan ook zijn geld beleggen via de bank. Hij kan dat doen door geld in beleggingsfondsen van banken te storten. Sommige beleggers hebben zelf veel kennis over de beurs en de fondsen en kiezen er daarom voor om zelf hun beleggingsportefeuille samen te stellen. Dit betekent dat zij zelf een keuze maken om in bepaalde fondsen wel of niet te beleggen.

Omdat iedere belegger een eigen houding heeft ten opzichte van het nemen van risico, zal hij kiezen voor een eigen samenstelling van zijn portefeuille. Zo zal iemand die het zich niet kan veroorloven veel geld te verliezen eerder in obligaties beleggen dan in aandelen. Om te zorgen dat er risicospreiding plaatsvindt zal de belegger niet al zijn geld steken in één vermogenstitel, maar dit spreiden over verschillende titels. Mocht toevallig een bedrijf failliet gaan, dan is de belegger niet meteen alles kwijt.

Sommige organisaties, zoals pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen, beleggen veel geld op de beurs. Deze grote beleggers noemt men institutionele beleggers. Deze groep speelt een steeds grotere rol op de Nederlandse effectenbeurs. Dit komt omdat steeds meer mensen hun spaargeld onderbrengen bij levensverzekeraars en pensioenfondsen.

De beleggers verdienen dus hun geld met uitkeringen van dividend, rente of aflossing en met waardeveranderingen van vermogenstitels. Een belegger zal daarom veel informatie willen hebben over de verschillende vermogenstitels om verstandige beslissingen te nemen.

Commissionair

Als je in Nederland een aandeel wilt kopen mag je niet zomaar naar de beurs lopen, de vloer op stappen en gaan handelen. Bij de wet is het zo geregeld dat je als particulier allen maar via een professionele partij aandelen mag kopen. Zo'n professionele partij is een algemene bank, een gespecialiseerde bank (een zogenaamde effectenbank of investmentbank) of een commissionairsbedrijf.

Als je als particulier wilt handelen in producten op de beurs zul je dus eerst naar de bank moeten. Als je daar eenmaal een effectenrekening hebt geopend, kun je aan de slag. Als je een bepaald aandeel wilt kopen of verkopen kun je bellen naar je commissionair en die zorgt dat je opdracht dan wordt uitgevoerd. De commissionair zal na het ontvangen van de opdracht een order doorgeven aan iemand op de vloer of zelf, via een computernetwerk de opdracht uitvoeren. Het bedrag van de transactie wordt van je rekening afgehaald als je wat koopt. Een overzicht van de producten die je gekocht en/of verkocht hebt, wordt je toegestuurd zodat je kunt controleren of er geen fouten zijn gemaakt. Voor elke order die de commissionair uitvoert, krijgt hij een bepaalde vergoeding, dat van je

rekening wordt afgeschreven

Floorbroker

Het beroep van een handelaar op de vloer, een floorbroker, is zwaar. Elke dag begint de handel met een slag op de gong. Een beursmedewerker slaat aan het begin en aan het einde van de handelsdag op de gong. Dit gebeurt zowel op de effectenbeurs als op de optiebeurs. Omdat er veel fondsen zijn op de optiebeurs, komt het soms voor dat de handelaren van een bedrijf een verdeling maken. Dit kan betekenen dat een floorbroker alleen in een beperkt aantal fondsen handelt.

7. Eisen en voorschriften

Kan ieder bedrijf een notering krijgen op de Amsterdamse beurs of zijn er bepaalde voorwaarden?

De beurs stelt een aantal eisen aan de bedrijven die genoteerd zijn en aan bedrijven die naar de beurs willen. Allereerst worden er eisen gesteld aan de omvang van het aandelenkapitaal dat wordt geplaatst. Daarnaast moet men aan de toekomstige aandeelhouders informatie verstrekken. Om in aanmerking te komen voor een notering moet het bedrijf een track record (overzicht van het verleden van een bedrijf wat betreft groei, winst, omzet, enz.) hebben van drie jaar. Hieruit kan de belegger informatie halen om de beslissing te nemen om wel of niet aandelen te kopen van het betreffende bedrijf. Daarnaast zijn er ook enkele eisen met betrekking tot het bestuur van de onderneming.

Op het moment dat het bedrijf uiteindelijk genoteerd wordt op de beurs moet het zich nog aan enkele voorschriften houden. Zo moet het bedrijf alle informatie die van belang is voor het koersverloop van de onderneming direct openbaar bekendmaken.

Dit is bedoeld om handel met voorkennis te bestrijden. Ook moet bepaalde informatie periodiek kenbaar worden gemaakt waaronder de winstprognoses en het jaarverslag.

7.1 De Nieuwe Markt Amsterdam (NMAX)

Sinds 1996 is het ook bedrijven ook mogelijk een notering aan te vragen bij de Nieuwe Markt Amsterdam (NMAX). Hiervoor gelden andere eisen dan voor de normale beurs. Vele eisen die daar gelden zijn versoepeld. Zo hoeft een onderneming niet 3 maar 2 jaar een track-record te hebben en is de minimale omvang van het aandelenkapitaal een stuk lager. Vooral jonge, innovatieve bedrijven vragen een beursnotering aan op de NMAX. Veel van die bedrijven hebben namelijk moeite om tegen acceptabele tarieven leningen te krijgen bij banken, omdat hun verleden en toekomst niet duidelijk genoeg zijn. Omdat die bedrijven vaak grote investeringen moeten doen om het bedrijf te laten groeien, is deze beurs opgericht.

Deze markt is erg belangrijk voor de Amsterdamse Beurs. Niet zozeer vanwege de omvang, maar meer vanwege concurrentieoverwegingen. Kleine bedrijven hadden vroeger niet de mogelijkheid om op de Amsterdamse Beurs kapitaal te lenen er gingen daardoor naar andere (buitenlandse) beurzen. Nu blijven deze bedrijven in Nederland.

8. Samenvatting

De effectenbeurs is een beurs waar vragers en aanbieders van vermogen bij elkaar komen. Op de effectenbeurs vindt handel plaats in aandelen, obligaties en opties. De AEX-index bestaat uit de 25 grootste ondernemingen. De bedrijven wordt geselecteerd op basis van de marktwaarde van die bedrijven.

Een verschil tussen aandelen en obligaties is dat aandelen een onbepaalde looptijd hebben. Een ander verschil is dat aandelen van een NV vrij verhandelbaar zijn. Het voordeel van aandelen ten opzichte van obligaties is dat het interestpercentage hoger ligt. Het nadeel is dat het risico groter is en dat je geen zekerheid of dat je je geld ooit terug krijgt.

Als een bedrijf naar de beurs wil gaan moeten er aan heel veel eisen voldaan worden. Omdat een jong bedrijf lang niet altijd aan deze eisen kan voldoen, is de Nieuwe Markt Amsterdam (NMAX) opgericht.

9. Conclusie

De handel in aandelen is risicovoller dan de handel in obligaties. Omdat je bij aandelen meer risico loopt is het interestpercentage ook hoger. Als je in aandelen gaat beleggen, is het verstandig om niet al je geld in een bedrijf te steken, maar om je geld te verdelen over meerdere bedrijven. Als een bedrijf dan failliet gaat, ben je niet meteen al je geld kwijt. Iedereen kan aandelen van een NV kopen. Bij een BV is dat wat lastiger, omdat je deze niet via de beurs kun kopen.

Als je zelf aandelen van een NV wilt kopen, moet je eerst naar een bank gaan. Deze bank koopt voor jou de aandelen die je wilt hebben. Jonge bedrijven kunnen moeilijk aan alle eisen voldoen om tot de beurs toe te treden. Daarom is de Nieuwe Markt Amsterdam opgericht, waar de eisen minder streng zijn. Het gevolg hiervan is dat nieuwe bedrijven eerder in Nederland blijven in plaats van naar het buitenland te gaan.

10. Literatuurlijst

Internet:

<http://www.rtl.nl/financien/rtlz/koersen/>

<http://nl.wikipedia.org/wiki/Aandeel>

<http://nl.wikipedia.org/wiki/Beurshandel>

<http://nl.wikipedia.org/wiki/Obligatie>

http://nl.wikipedia.org/wiki/Amsterdamse_effectenbeurs

<http://scholieren.samenvattingen.com/documenten/show/6406244/>